

Francesc Xavier Ricomà i Vendrell

El proppassat 22 de març d'aquest any ens deixava, sobtadament, inesperadament, el nostre Acadèmic Corresponent per la ciutat de Tarragona, Francesc Xavier Ricomà i Vendrell. La freda oficiositat de la redacció d'aquesta notícia, apareguda a la premsa de tot el país, amagava la punyent tragèdia humana que significà la seva mort en els àmbits culturals de les terres tarraconines i, sobretot, el sotrac que, a la família i als cercles dels amics, provocà el seu traspàs.

És natural que en una sessió solemne com aquesta, hom acostumi a elaborar la glossa de la vàlua dels Acadèmics en llurs vessants investigadores o artístiques. Tot i això, jo voldria avui començar per glossar, en primer lloc, la seva extraordinària i irrepetible vàlua humana. Xavier Ricomà ha esdevingut un luxe entre nosaltres, degut a les seves qualitats que, en un grau més que sobressortint, feren germinar una especialíssima manera d'ésser alhora prudent i generosa, noble i discreta, cordial i enginyosa, sorneguera i espiritual, desinteressada, profunda, ordenada, honesta; adjectius que mai no delimitaren pas la seva subjectivitat, ans el contrari, esdevingueren efímeres espurnes d'una solidesa humana, de la qual n'hem anat copsant només la seva fesonomia, perdent possiblement el registre concret per accedir a la seva complexa personalitat global.

Xavier Ricomà infonia confiança, no pas per simple aparença, sinó per l'exercici ètic i per la seva preparació científica i professional. Aquesta *virtus* clàssica, avui malauradament tan devaluada, fou el resultat continu de la seva fortalesa d'esperit, per la qual el reconeguerem tots els qui poguérem gaudir del do de la seva amistat. En uns ambients sovint sensibles a la baixesa i a la mancança de virtuts humanes i cíviques, el seu exemple esdevingué sempre una referència on hom podia sintonitzar-hi la intel·ligència, el tacte, la prudència i l'oportuna ironia, presidides sempre per una gentilesa corprenedora.

De la seva tasca investigadora i artística ens resten, especialment, dos testimonis d'especial significació: l'Arxiu Arxidiocesà i el Museu d'Art Modern de Tarragona, ambdós pràcticament creats i dirigits per ell. Pel que fa al primer, devem a Xavier Ricomà l'haver pogut edificar uns locals adients amb la seva dignitat i categoria, en època del cardenal Benjamín de Arriba i Castro, al qual convenç de la necessitat d'una altra ubicació; això li permeté una instal·lació moderna, funcional i segura, de tots els fons documentals que abans eren dipositats als baixos del Palau Arquebisbal.

Quant al Museu d'Art Modern, aconseguí que la Diputació de Tarragona s'adonés de la importància de dotar a la ciutat d'una institució —més que no pas d'un simple edifici— que vetllés per la correcta instal·lació del propi repertori d'obres, en realitzés el catàleg i dugués a terme l'establiment de criteris artístics per assolir una major representativitat i articulació dels fons existents i de les futures adquisicions.

La seva responsabilitat en la gestió cultural a la ciutat de Tarragona no s'extingí en aquestes institucions suara nomenades, sinó que s'expandí com a conseqüència natural de la seva preparació científica i personalitat humana; així ocupà la presidència de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense entre 1970-1972, i, des de 1983, exercí de Vice-president i Director de l'Institut d'Estudis Tarraconenses «Ramon Berenguer IV», des d'on pogué impulsar una política intel·ligent i creativa de producció i difusió cultural. Tanmateix, ens llegà un interessant conjunt de publicacions científiques i artístiques, que donen fe de la seva contribució a la història i a l'art de casa nostra.

Finat en plena maduresa, la seva mort ha empobrit a tots aquells qui, en vida, poguérem ésser partíceps de les seves altes qualitats. Que al Cel sigui. Nosaltres des d'aquí, i mentre plorem l'amic difunt, recordarem amb serenor i cobejança el deute immens vers la seva generositat espiritual.

FRANCESC BONASTRE I BERTRAN